

Şeyh Şamil,İlisu, Kafkaslar,Türkiye ve Türklük!.....

Kitap tanıtımı bölümünde künyesi verilip değerlendirilmesi yapılan bu eser, esasen dikkatimizi Türkiye’de üzerine fazla söz söylenmemiş bir bölgeye vermemizi sağlamaktadır: Azerbaycan ve tarihi İlisu bölgesi.

Eserde, Azerbaycan’ın Kuzey-batı’sında XVI.yy’ın ikinci yarısından itibaren kurulan ve XIX.yy’ın ortalarına kadar hüküm süren İlisu Sultanlığı’nın sosyolojik, tarihi ve kültürel gelişmeleri incelenirken yazarın toponimlerle ilgili araştırma merakı bu eserde de önümüze çıkmakta olup, eserde ayrıca kadim dönemlerden itibaren bahsi geçen bölgede başta Hunlarla Oğuzlarla,Kıpçaklarla vs. diğer Türk grupları ile ilgili toponimlerin verilmesi, ayrıca Türklük araştırmaları açısından bizlere doğrudan ve dolaylı fikirler vermektedir.

Türk tarihi’nin çok önemli dönemini kaplayan Osmanlı Devleti ise, zamanında İlisu Sultanlığıyla ilginç diyaloglar kurmuş ve adeta mezkur bölgeye Türkiye Türklüğü açısından *uç topraklar* rolü ile bir bakış açısı geliştirmiştir. Hatta Türkiye Türklüğü’nün ileri karakolu olarak da yorumlanabilecek olan İlisu Sultanlığı ile Osmanlı Devleti arasında Başbakanlık Osmanlı Arşivinde bulunan onlarca vesika bizlere bölgenin önemini bir kez daha düşünmemiz gerektiği konusunda ciddi fikirler vermektedir.

Eseri Türk okuyucusu için çok önemli kılan bir diğer önemli husus ise belgelere dayalı olarak Şeyh Şamil hakkında bilgiler verilmiş olmasıdır. Kafkas Türklüğü’nün de adeta simgesi olan Şeyh Şamil’in Ruslara karşı mücadelesi dillere destandır. Şeyh Şamil, Danyal Sultan ve söz konusu dönemlerle ilgili olarak bu eser ayıca bir öneme haizdir.

Yine söz konusu eser, İlisu Türk ve İlisu Sultanlığı tarihini incelerken, bölgesel Türk tarihi düşüncesinden kitlesel, kültürel ve toponimik verili Türk tarihi araştırmalarına bizleri sevk edecek dinamik düşünceler taşımaktadır. *Bu durum Türk tarih yazıcılığına kültürel ve toponimik imgelemin taşınması konusunda bir ilham kaynağı olabilir.*

Yine bu eserle ilgili olarak, yazarın dergimizin 2.Cilt 5. Sayısı olan Mayıs 2015 sayısında yayımladığımız ‘Bağımsızlık Döneminde Azerbaycan’da Türklerin Kafkasya Tarihi’ndeki Rolü ile ilgili Yeni Kavrama Dair adlı makalesi incelendiğinde daha önce yayımlanmış olmasına mukabil bahsi geçen eserin okunması gerektiğinin ipuçlarını yakalamaktayız. Maalesef bu eserin birkaç yıl önce yazılmış olmasına karşın Türkiye Türkçesi çevirisi hala yapılmamış olup, tanıttığımız baskı ise Almanya’da yine Rus dili üzerine tertip edilmiştir.

Bu konuda ilgimizi çeken bir diğer önemli husus ise söz konusu eserin *Alman Milli Kütüphanesi* tarafından *Alman Kitap Kataloğu*'na eklenmiş olmasıdır. Şu durumda Türkiye'deki önemli kütüphanelerin de mezkur eseri, Türklük tarihi açısından önem atfetmesi sebebiyle *Akademik Eserler Kataloğuna* dahil etmelerini salık vermekteyiz.

Anadolu ve Kafkas Türk tarihi yerleşimlerinin toponimik izi sürüldüğünde kilit noktalardan biri olan Azerbaycan ve İlisu bölgesi, Kafkasya ve Anadolu Türklük tarihi'nin araştırılmasında bizlere önemli veriler sağlayan dinamik bir bölgedir. İşte bu bölgenin tarihi Türk yerleşimleri ve sosyo kültürel gelişim aşamalarını inceleyen bahsi geçen eserin tez elden Türkiye Türkçesine çevrilmesi ve Türklük tarihi araştırmaları literatürüne kazandırılması sağlanmalıdır.

Yazara bizlere bu düşünceleri kazandırdığı için sonsuz şükranlarımızı sunmaktayız.